

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

UMUT TAMAÇ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası	: 2014/13514
Karar Tarihi	: 18/7/2018
Başkan	: Engin YILDIRIM
Üyeler	: Osman Alifeyyaz PAKSÜT Recep KÖMÜRCÜ M. Emin KUZ Rıdvan GÜLEÇ
Raportör Yrd.	: Halil İbrahim DURSUN
Başvurucu	: Umut TAMAÇ
Vekili	: Av. Mehmet Bülent TOKUÇOĞLU

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, hayati tehlike geçirecek şekilde polis kurşunuyla yaralanma ve ilgili polis hakkında açılan kamu davası sonucunda hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi nedenleriyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 13/8/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüşünü bildirmiştir.
7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

A. Başvurucunun Yaralanması Olayı ve Bu Olay Üzerine Başlatılan Ceza Soruşturması ve Kovuşturması Süreci

9. Kuşadası İlçe Emniyet Müdürlüğü Polis Merkez Amirliğinde (Polis Merkezi) adli evrakın gereğinin yerine getirilmesinden sorumlu olan Polis Memuru M.Ü. 13/4/2010 tarihinde elinde evrak dosyası ile Polis Merkezi dışında iken saat 14.00 sıralarında bir sokakta başvuru Umut Tamaç ile karşılaşmıştır. Tebliğ edilmesi gereken adli evrak arasında başvurucuya ait belgeler de bulunduğundan Polis Memuru M.Ü., başvurucuya Polis Merkezine gelmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bunun üzerine Polis Memuru M.Ü. ile başvuru arasında sokak ortasında bir tartışma yaşanmıştır. Başvuru, yaşanan bu tartışma sonucunda Polis Memuru M.Ü.nün tabancasından çıkan kurşunla hayati tehlike geçirecek şekilde yaralanmıştır. Başvuru, yaşanan olaydan hemen sonra Kuşadası Devlet Hastanesine götürülmüştür. Bu Hastanede beyin tomografisi çekilen başvuru, daha ileri tetkik ve tedavi için Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine sevk edilmiştir. Aynı gün Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine yatırılarak tedavi altına alınan başvuru 29/4/2010 tarihinde taburcu edilmiştir. Başvuru, yaşanan olay nedeniyle sağ gözünü kaybetmiştir.

10. Yaralama olayı meydana gelmeden hemen önce saat 14.08'de Kuşadası İlçe Emniyet Müdürlüğü Polis Haber Merkezi aranmış ve birinin elinde tabanca, diğerinin elinde bıçak olan iki kişinin kavga ettiği Polis Haber Merkezine bildirilmiştir. Bu ihbardan üç dakika sonra ise olaya karışan Polis Memuru M.Ü., Emniyet Amiri Ö.B.yi arayarak olaya karışan kişilerden birinin kendisi olduğunu ve olay esnasında yaşanan arbede sırasında başvuru başından yaralandığını bildirmiştir.

11. Bunun üzerine polis ekipleri olay yerine yönlendirilmiştir. Olay ve Muhafaza Altına Alma Tutanağı'nda, olay yerine gelindiğinde olaya karışan Polis Memuru M.Ü.nün yaralı vaziyette yerde yatan başvuru başında olduğu ve ambulans gelmesini beklediği, M.Ü.nün bu sırada çevredeki insanlara "Yardım edin." diye seslendiğinin görüldüğü belirtilmiştir. Tutanakta ayrıca başvuru yaşanan olaydan hemen sonra Kuşadası Devlet Hastanesine (Hastanede yapılan işlemler için bkz. § 26), Polis Memuru M.Ü.nün ise silahıyla birlikte Polis Merkezine götürüldüğü ifade edilmiştir. Polis Memuru M.Ü., aynı gün tıbbi muayenesinin yapılması amacıyla Kuşadası Devlet Hastanesine götürülmüştür.

12. Olay hakkında Kuşadası Cumhuriyet Başsavcılığı (Cumhuriyet Başsavcılığı) tarafından resen bir ceza soruşturması başlatılmıştır.

13. Olay yerine intikal eden polis ekipleri, olay yeri ve civarını emniyet şeridiyle koruma altına almış ve Olay Yeri İnceleme ekibini olay yerine çağırmıştır. Saat 14.15 sıralarında olaydan haberdar edilen Olay Yeri İnceleme ekibi, saat 14.25'te olay yerine gelmiş ve incelemelerine başlamıştır. Bu incelemeler neticesinde olay yerinde diğer başka delillerin yanı sıra iki adet mermi kovani bulunmuştur. Olay yerinde ayrıca sap kısmı 10,5 cm, namlu kısmı 16,5 cm olan 27 cm uzunluğunda bir bıçak bulunmuş ve muhafaza altına alınmıştır.

14. Cumhuriyet Başsavcılığı, olay günü birçok tanığın ifadesini almıştır. Olay hakkında yürütülen soruşturma kapsamında ifadesi alınan tanıklar, olay anına ilişkin birbirinden farklı anlatımlarda bulunmuşlardır. Bazı tanıklar Polis Memuru M.Ü.nün hedef gözeterek başvurucuya ateş ettiğini, bazı tanıklar ise polis memuru ile başvuru arasında yaşanan arbede sırasında kasit olmaksızın tabancanın patladığını ifade etmiştir.

15. Olayın yaşandığı sokakta esnaflık yapan A.A.nın olay günü Cumhuriyet savcısı tarafından alınan ifadesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Ben olayın olduğu sokak üzerinde kuaför dükkanı işletmekteyim. İşyerimin balkonunda olduğum esnada sokak üzerinde daha önce tanımadığım sonradan polis olduğunu öğrendiğim sivil bir şahıs ve yanında yine tanımadığım şuan isminin Umut olduğunu öğrendiğim şahıs yan yana tartışarak gidiyorlardı. Birbirlerine bir şey söylüyorlardı ancak ben ne olduğunu tam anlamadım. Umut birden yanında bulunan polise saldırap yumruk ile omzuna vurdu. Yüzüne doğru yumruk salladı. Polis kafasını çekince vuramadı. Bu esnada Umut biraz polisin önüne geçti polise doğru döndü. Ancak aramızda arabalar olduğu için ben tam göremedim. Fakat görenler bıçak çektiğini söylediler. Ben bu esnada polis memurunun silahını çektiğini gördüm, silahı Umut'un üzerine tutarak yaklaşma dedi. Fakat Umut polisin üzerine geliyordu. Polis vururum deyince Umut da vur diye bağırды. Polis bunun üzerine uyarı amaçlı olarak silah ile havaya 1 el ateş açtı. Fakat Umut yine polise doğru vur lan ne olur diye kaşkarcı laflar söylüyordu. Aynı zamanda yan yana caddeye doğru gidiyorlardı, birbirlerine çok yakındılar. Umut sürekli bir şekilde bağırıyordu polisin elinde silah vardı. Polis memuru silahın kabzası ile Umut'u etkisiz etmek amacıyla bir el omzuna vurdu, 2. bir sefer yine kabza ile vurunca tabanca ateş aldı. Umut yere düştü.

(...)"

16. Olayın yaşandığı bölgeye yakın bir yerde market işleten M.G.nin olay günü Cumhuriyet savcısı tarafından alınan ifadesi şöyledir:

"Ben olayın olduğu yere yakın bulunan Rifat Arın Sokak üzerindeki marketimin tentelerini taktıyordum. Yanımda arkadaşlarım da vardı. Bu esnada Huzur sokak üzerinden bağrısmalar geldi, bir şahıs zannedersen vurulan şahıs ana avrat sinkaflı bir şekilde küfür ediyordu. Küfür eden şahsın yanında sonradan polis olduğunu öğrendiğim elinde mavi dosya olan bir şahıs vardı. Ben olay yerine giderken polis memuru kendisini yapma etme diye ikaz ediyordu. Küfür eden şahsın elinde bıçak vardı. Ben tam olay yerine gelmeden polis memuru havaya bir el ateş açtı. Şahıs yine sürekli küfür ediyordu. Bıçağı da sürekli olarak polise doğru sallıyordu. Ancak polis kendisine yaklaştırmayarak yapma etme türünden ikazlarda bulunuyordu. Bu esnada birden kargaşa oldu. Bir el silah sesi geldi ancak ben ana caddenin karşı tarafında olduğum için bu esnada önümden araç geçti silahın nasıl ateş aldığını görmedim. Fakat araç geçmeden önce polis tabancanın kabzası ile bu şahsı yanından uzak tutmaya çalışıp kabza ile ittiriyordu. Muhtemelen tabanca o esnada ateş aldı. Şahıs yere düştü. Ondan sonra polis memuru ambulansı aradı. Yerde yatan şahıs konuşuyordu. Bir müddet sonra ambulans geldi. Bu şahsı alıp götürdüler.

Bu şahıs sürekli polise sinkaflı küfürler ediyordu. Elinde bulunan bıçağı da sallıyordu. Polis de kendisini sakinleştirmeye çalışıyordu. Olayla ilgili başka da bir diyeğim yoktur dedi."

17. Olay günü Cumhuriyet savcısı tarafından ifadesi alınan diğer bir esnaf H.C.nin ifadesi ise şöyledir:

"Ben olayın olduğu 50. Yıl Caddesi üzerinde E.Gayrimenkul isimli işyerinin sahibiyim. Saat 14.00 sıralarında işyerinde bulunurken yan tarafta bulunan sokaktan bir el silah sesi geldi. Yanımda bulunan G.A. ve Mü.Y. ile birlikte (şu an Aydınadırlar. İfade için yarın gelecekler) dışarı çıktık. Sokakta daha önceden görmediğim sonradan Polis olduğunu öğrendiğim bir şahıs elinde silahla caddeye doğru koşuyordu. Önünde de yine isminin sonradan Umut olduğunu öğrendiğim şahıs da önde elinde bıçakla koşuyordu. Umut denen şahıs bu esnada birden döndü. Elinde şu an bana göstermiş olduğunuz bıçağı polise doğru salladı. Poliste başımı belaya sokma diye bağıyordu. Ama Umut durmadı. Birden yumruk ile polisin yüzüne vurdu. O anda polis memuru zaten birbirlerine çok yakın oldukları için elindeki tabancanın kabzası ile yanlış hatırlamıyorsam sol omzuna yine başımı belaya sokacakmış diye bağıarak vurdu. Ancak bu esnada silah birden ateş aldı. Şahıs yüzünden yaralandı. Polis kesinlikle isteyerek ateş açmadı. Tabancanın kabzası ile kendini korumak için zanlının omzuna vurunca tabanca ateş aldı. Biz olay olduğunda polis olduğunu bilmiyorduk. Ancak kendisi sürekli bağıarak acili arayın, polisi çağırın diye söylüyordu. Zaten kendisi polisi aradı. Bir müddet sonra polis ve ambulans geldi.

(...)"

18. Olay günü Cumhuriyet savcısı tarafından ifadesi alınan U.K. adlı kişi de olayın gelişimine ilişkin yukarıdaki ifadelerle benzer yönde beyanda bulunmuş, başvurunun elindeki bıçağı polise doğru tuttuğunu söylemiş ancak tabancanın patlama anını tam olarak göremediğini ifade etmiştir. Aynı gün tanık olarak dinlenen S.E. ise bir el silah sesi duyması üzerine dükkânından dışarı çıktığını, başvurunun elinde bıçak görmediğini ancak daha sonra olay yerinde bıçak gördüğünü, polis memurunun başvurunun yüzüne tabancanın kabzası ile vurmaya çalışırken tabancanın birden ateş aldığını ifade etmiştir. Olay günü ifadesi alınan diğer tanıklar da olayın gelişimine ilişkin yukarıdaki ifadelerle benzer yönde beyanda bulunmuşlardır.

19. Cumhuriyet savcısı; olaydan bir gün sonra 14/4/2010 tarihinde, önceki gün ifadesi alınan tanık H.C.nin beyanında adı geçen G.A.nın ifadesini almıştır. G.A.nın ifadesi şöyledir:

"Ben olay olduğu esnada H.C.nin dükkanındaydım. Dışarı çıktım. Kapıda park halinde bulunan sokak içindeki arabama bineceğim sırada "dur gel senin yakalaman var götürmem lazım" diye bir ses geldi. Ben tam önümde olan 2 şahsı gördüm. Ben ikisini de tanıımıyordum. Birinin polis olduğunu sonradan öğrendim. Polis seni götürmem lazım deyince diğer şahıs belinden büyük bir bıçak çıkardı. "Ben seni götürürüm lan" deyip polise doğru bıçağı yüzüne doğru savurdu. Aralarındaki mesafe çok yakındı. Yanyana idiler. Polis kendini geri çekti. O an sadece sağ elinde mavi bir naylon dosya vardı. Bıçak savurması üzerine polis kendini geri çekti. Şahıs yine üzerine gidip bıçağı karnına doğru sallayınca polis elinde bulunan dosyayı yere attı. Belinden silahını çıkardı. Havaya bir el ateş etti. Yalnız ateş ederken ben ne dediğini duymadım.

Ateş açılması üzerine bu şahıs caddeye doğru yöneldi. Giderken de "gel lan o. ç., sen karı teslim alırsın ancak vb şekilde ağza alınmayacak küfürler de ediyordu. Hatta "sen beni almazsan ben senin karını alacağım" diye

söyledi. Polis de o an omzundan gitme diye tuttu. Bu esnada birden elindeki tabanca patladı. Patladığı esnada polis şahsın omzundan tutmuştu. Vurulan kişi yere düştü. Polis de Allah kahretsin benim başımı belaya soktun deyip cebinden mendil türü birşey çıkarıp yarasına tuttu. Vurulan kişi yerde yatarken ayağa kalkmaya çalışıp küfürler ediyordu. Bunun üzerine vuran kişi etraftakilere ben polisim dedi. Daha sonra ambulansı ve emniyeti aradı.

Olay yeri sonradan çok kalabalıklaştı. Fakat ilk esnada olayın nasıl olduğunu gören çok kimse yoktur. Görenler de ifade verdiler. Benim gördüğümde polis şahsı omzundan tutarken tabanca elinde idi. Kaza ile ateş aldı. Kesinlikle isteyerek ateş açmadı. Zira olay tam benim önümde cereyan etti. Ben tüm yaşananları gördüm. Olayla ilgili başka da bir diyeceğim yoktur dedi."

20. Tanık H.C.nin ifadesinde adı geçen Mü.Y. ise beyanında özetle dükkânda otururken G.A.nın dışarı çıktığını, bu esnada dışarıdan bir el silah sesi geldiğini, ardından kendilerinin de dışarı çıktığını, kendisi dışarı çıkarken bir el silah sesi daha geldiğini, Umut Tamaç'ın nasıl vurulduğunu tam olarak göremediğini ifade etmiştir.

21. Cumhuriyet savcısı, olaydan iki gün sonra 15/4/2010 tarihinde Me.Y. adlı bir esnafın ifadesini almıştır. Me.Y.nin ifadesi şöyledir:

"Ben Huzur sokağın bağlanmış olduğu 50. Yıl Caddesinde ikisinin keşiştiği noktada kasap dükkanı işletmekteyim. Olay olduğu esnada ben bahçede şu anda Söke Sazlıköyde bulunan amcam Mu.Y. ile birlikte oturuyorduk. Birden Huzur sokak içersinden bağırma sesleri geliyordu. Biz amcamla birlikte dönüp o tarafa baktığımızda daha önceden görmediğim ve tanımadığım 2 kişi aralarında 2-3 adım olacak mesafede caddeye doğru yürüyorlardı. Daha sonra polis olduğunu öğrendiğim şahsın elinde silah vardı. Silahı karşısındaki adama doğru tutmuştu. Diğer şahsın elinde herhangi bir şey yoktu. Fakat yerde mavi saplı bir bıçak vardı. Polis adama "başına bela olacaksın seni öldüreceğim" diye söylüyordu. Karşısındaki şahıs korkudan ses çıkarmıyordu. Polis sözünü bir kaç kez tekrarlayınca bu şahısta "öldürecekse öldür" dedi. Bunun üzerine polis bu şahsın ayaklarına doğru tabanca ile ateş etti. Ancak mermi değmedi. O an isteseydi vururdu. Ancak yere doğru ateş etti. Ederken de "beni vurmak zorunda bırakma" dedi. Bunun üzerine adam yola doğru gitmek istedi, polis önüne geçti gitmesine engel oldu. Ben ve amcam kenardan yapma diye defalarca söyledik. Ancak polis bizi dinlemedi. Adamın yakasını tuttu. Seni öldüreceğim diye söyledi. Bize de 155 i arayın diye bağıyordu. Bu esnada tabancanın namlusu ile adamın alınına 2 kere tıklatacak şekilde vurdu.

Ardından tabancayı adamın sol şakağına dayayıp tetiğe bastı. Adam yere düştü. Bütün bunlar olurken vurulan şahıs hiç birşey söylemedi. Olaydan sonra polis hiç bir şey demedi olay yerinden telefon açtı ambulans ve polis gelene kadar orda bekledi.

Olay sonrası ortalık çok kalabalıklaştı bir iki dakika içinde polisler hemen olay yerine geldi. Vatandaş toplanmıştı. Herkes bu olaydan dolayı çok sinirli idi. Hatta sivil polislerden biri "dağın lan onun bitiremediğini ben

bitireceğim" diyerek tehditte bulundu. Bizler de dükkanımıza girdik. Bir müddet sonra İlçe Emniyet Müdürü geldi. Bana olayı görüp görmediğimi sordu. Görmüşsen gel tanıklık yap dedi. Ben de bir süre düşünüyüm gidip Savcılığa ifade vereceğim dedim. Bu esnada polislerde tüm esnafı dolaştılar. İfade verecek olanları alıp götürdüler. Fakat bir çok kişi polislerin korkusundan ifade vermedi. Benim bildiğim bu olayı gören meyhana işleten Ak.A., amcam Mu.Y.dir.

Diğer anlatılan tanık beyanları doğru değildir. Polis kesinlikle havaya ateş açmadı ayrıca tabancayı vurulan şahsın sol şakağına dayayıp ateş açtı demişsem de sağ şakağına dayamıştır. Ateş ettikten sonra sol yanağı parçalandı. Duyduğum kadarıyla polis tanıklara lehlerine ifade vermesi için baskı yapmıştır. Olayla ilgili başka da bir diyeceğim yoktur dedi."

22. Tanık Me.Y.nin ifadesinde adı geçen Mu.Y. ise olayın gelişimine ilişkin olarak tanık Me.Y. ile benzer yönde beyanda bulunmuştur. Bununla birlikte Mu.Y., Me.Y. ile birlikte kasap dükkânında oturdukları sırada bir el silah sesinin geldiğini ancak her ikisinin de bu silahın nasıl ateşlendiğini görmediğini ifade etmiştir. Mu.Y. ayrıca polis memuru ile başvuru arasında fiziki bir boğuşma olmadığını, tabancanın başvurucağın sağ şakağında patladığını ancak atışın bitişik atış olup olmadığını hatırlamadığını belirtmiştir. Tanık Me.Y.nin ifadesinde adı geçen diğer kişi Ak.A. ise olay anına ilişkin olarak ifadesinde özetle polis memurunun başvurucağın kolundan tutup "Yat yere." dediğini, başvurucağın da direnir polisin elinden kurtulduğunu, bunun üzerine polisin tabanca ile başvurucağın sol şakağına namluyu dayayıp ittiğini, bu ittirilenin bir kere olduğunu, bu esnada da tabancanın patladığını ifade etmiştir.

23. Cumhuriyet savcısı, kasap dükkânında çalışan C.Ö.nün de ifadesini almıştır. C.Ö.nün ifadesi şöyledir:

"Ben olayın olduğu yerde bulunan kasap dükkânında çalışmaktayım. O gün dükkânın alt kısmında yemek hazırlıyordum. Dükkânın sahibi Me.Y. ve amcaoğlu Mu.Y. dışarda oturuyorlardı. Yemekle uğraşırken dışardan bir el silah sesi geldi. İlk önce mantar tabancası olduğunu zannettim. Fakat gürlü gelince birşey olduğunu düşünerek dışarı çıktım. Dışarda daha önce görmediğim iki kişi sokak içersinde tartışıyorlardı. Birinin elinde silah vardı. Ben bu şahsın polis olduğunu sonradan öğrendim. Diğer de ellerini havaya kaldırmıştı. Elinde herhangi bir şey yoktu. Polis diğerine "seni öldüreceğim" diyordu. Me.Y. ve Mu.Y. kendisine "abi vurma, başını belaya sokma, bırak gütsin" diye söylüyordu. Diğer şahıs ise şoka girmiş herhangi bir şey söylemiyordu. Polis bu esnada elinde bulunan tabanca ile bu şahsın şakağına bir kaç kez itti. İttirirken de "seni öldürürüm" diye bağırdı ancak çok şiddetli bağırdığı için diğer şahsın bir şey deyiş demediğini duymadım. En son tabancayla üçüncü ittirisinde yaklaşık 4 parmak mesafeden tabanca ile bilerek şahsın şakağına sıktı. Tabanca patlayınca şahıs yere düştü. Benim olduğum yer olay yerine yaklaşık 4 metre mesafedeydi. Polis bu şahsı vurduktan sonra "kendini de yaktın beni de yaktın" diye söyledi. Daha sonra ben polisim 155 i arayın dedi. Ben de polisi aradım. Kısa bir süre sonra olay yerine ambulans ve polisler geldiler. Polis bağırp çağırıp kalabalığı dağıttı.

Polisler tanıklığım konusunda bana herhangi bir baskı yapmadılar ve ancak geldiklerinde vatandaşlara bu şahsın elinde bıçak vardı boğuşuyorlardı türünden laflar söyleyerek vatandaşı etkilemeye çalışıyorlardı. Hatta polislerden biri vatandaşa dağılan lan onun bıraktığı yerde ben tamamlarım diye bağıyordu.

Ben olay yerinde bıçak görmedim. Bana fotoğrafını göstermiş olduğunuz bıçakta bizim dükana ait değildir zaten kasaplarda kullanılacak bıçaklara benzemiyor. Zira kasap bıçakları çelik ve siyah saplı olur. Zaten bizim dükkanimızda içeriye gösteren kayıtlarda bıçak dışarı çıksa inceleyen polisler görürdü. Benim olayla ilgili başka da diyeceğim husus yoktur dedi."

24. Cumhuriyet savcısı, olayın yaşandığı anda olay yerinden geçen K.K. adlı bir kişinin 15/4/2010 tarihinde ifadesini almıştır. K.K.nın ifadesi şöyledir:

"Ben olayın olduğu caddede işletmiş olduğum büfenin siparişlerini verdikten sonra sokak üzerinden bisikletle 5 yaşındaki kızımınla birlikte geliyordum. Yaklaşık 5-6 metre önümde daha önce tanımadığım 2 şahıs hem caddeye doğru gidiyor hem de ağız münakaşası yapıyorlardı. Benim ilgimi çekmedikleri için ne dediklerini duymadım. Bu esnada bu şahıslardan genç olanı birden ellerini yana açtı elinde bıçak gördüm. Karşısında sonradan polis olduğunu öğrendiğim şahsa göğsünü açarak "gel lan vur" dedi. 3-5 defa "sık sık" diye bağırdı. Bu esnada ben kızım olayı görmesin diye geri döndüm. Dönerken polis belinden silahı çıkardı mekanizmayı kurdu. Silahlı eli havada idi. Diğer eliyle karşıdaki şahsa yere yat diye ikazlarda bulundu. O esnada ben iyice geri dönmüştüm. Birden silah sesi geldi. Dönüp baktığımda kimse vurulmamıştı. Bu sırada kızımınla duvarın arkasına geçtik. Kızımı sakladım. Ben olayı seyretmeye başladım. Daha sonra bu ikisi yanyana caddeye doğru yürümeye devam ettiler. Diğer şahsın elinde bıçak vardı. Polise "vur, vurmazsan erkek değilsin" diye sürekli bağıyordu. Polis de elinde silah olduğu halde "sürekli yere yat" diyordu daha sonra gri bir arabanın yanına geldiler. Aralarında boğuşma başladı. Burada polis sol eli ile şahsı tutmaya çalıştı. Diğer eli tabanca ile havada idi kabza ile sanki vurmaya çalıştı. O sıra bir araya geldiler birinin elinde bıçak diğerinin elinde tabanca vardı. Tabancanın namlusu yukarıya doğruydü. Polisin sırtı bana doğru dönüktü. Birbirlerini itirmeleri sonucu bir iki metre sola geldiler. O esnada birden tabanca patladı. Vurulan şahıs vücudunun sol yanına düştü. Ben de kızımı etkilenmesin diye olay yerinden ayrıldım.

Bu olayda polis kesinlikle tabancayı şahsın şakağına doğru dayamadı. Hatta tabancayı bile ona doğru yöneltmedi. Bütün olaylar benim gözümün önünde oldu böyle bir şey olsaydı benim görmemem mümkün değildir. Bu olayı çok kişi gördü hatta durduğum yerde bulunan kuaförde çalışanlar net gördü.

Ben bugün tanıdık sohbetinde olaya karışanlardan birinin polis olduğunu öğrendim. Kendi irademle gelip Savcılığa ifade vermek istedim. Bu olay kesinlikle kasti bir şeklide olmamıştır tartışma esnasında silah birden patladı. Benim bu anlattığım dışında söylenenler doğru değildir. Olayla ilgili başka da bir diyeceğim yoktur dedi."

25. Soruşturma kapsamında ifadesi alınan E.D. adlı kişi de 20/4/2010 tarihinde verdiği ifadesinde olay anına ilişkin olarak özetle çalıştığı dershanenin terasında iken iki kişinin tartışarak yoldan geçtiğini gördüğünü, polis memurunun önce havaya bir el ateş açtığını, polis memurunun daha sonra tabancayı birden başvurusunun sağ şakağına dayadığını ve tabanca başvurusunun kafasına bitişik iken ateş ettiğini, tabanca ateşlendiği anda bu iki şahıs arasında herhangi bir itiş kakis olmadığını, polisin tabanca kabzası ile bu şahsa vurduğuna ilişkin herhangi bir şey görmediğini belirtmiştir. E.D. adlı kişi 22/4/2010 tarihinde tekrar ifade vermiş ve daha önceki ifadesinde polisin tabancayı şahsın sağ şakağına dayayarak ateş açtığını söylemiş ise de sonradan çok düşündüğünü ve olayın böyle olmadığına kanaat getirdiğini, hatırladığı kadarıyla polisin tabancayı şahsın başına dayamadığını zira hayatında ilk defa önünde adam vurulduğu için olayın şokuyla bazı şeyleri karıştırmış olabileceğini ancak doğrusunun şu anda anlattığı şekilde olduğunu belirtmiştir.

26. Cumhuriyet savcısı, olaydan hemen sonra başvurusunu Kuşadası Devlet Hastanesi Acil Servisinde muayene eden Dr. Z.K.nın de ifadesini almıştır. Hastane kayıtlarına gör Dr. Z.K., ilk muayeneden sonra *"Ateşli silahla yaralanma sonucu sağ gözde perforasyon [delinme] ve sağ şakakta mermi giriş deliği mevcut olup, sol çenede 3x3 [okunamadı] parçalı ve kenarları yanık olan mermi çıkış deliği mevcut. Sağ gözde ve sol çenede ateşli silahla yaralanması olan hastanın hayati tehlikesi mevcut olup, durumu bildirir geçici hekim raporudur (...)"* şeklinde bir rapor tanzim etmiştir. Bu muayene ile ilgili olarak ifadesi alınan Dr. Z.K. beyanında özetle Kuşadası Devlet Hastanesi Acil Servisinde başvurusuna ilk müdahaleyi kendisinin yaptığını, hayati tehlikesi olan hastayı ambulans ile Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine sevk ettiğini belirtmiştir. Dr. Z.K. ayrıca düzenlediği rapora göre kurşunun giriş deliğinin küçük, çıkış deliğinin ise geniş olduğunu, yine rapora göre kurşunun şahsın sağ şakağından girip sol çenesini parçalayarak çıktığını ancak sol çenede bulunan yaranın kenarlarında yarım santim genişliğinde çepeçevre yanık izlerinin bulunduğunu, normalde kurşun çıkış deliklerinde yanık izinin bulunmaması gerektiğini, bu nedenle tereddüte düşüp rapordan sonra bu konuda araştırmalar yaptığını ifade etmiştir. Dr. Z.K. yaptığı araştırmalar neticesinde oblik denemeler yatay atışlarda giriş deliğinin geniş, çıkış deliğinin ise dar olabileceği yönünde bilgi edindiğini, konuyu gördüğü uzman arkadaşlarının da bu konuda tereddüte düştüğünü, bu nedenle Adli Tıp Kurumu uzmanlarından rapor alınmasının daha sağlıklı olacağını, kendi görüşüne göre bu atışın yaklaşık 30-35 cm'den yapıldığını ancak atışın hangi yönden yapılmış olduğu konusunda kesin bir şey söyleyemeyeceğini belirtmiştir.

27. Başvurusunun tedavisinin devam ettiği dönemde Cumhuriyet Başsavcılığının talebi üzerine Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesince başvurusunun sağlık durumu ile ilgili olarak bir rapor hazırlanmıştır. Anılan Hastanenin Adli Tıp Ana Bilim Dalı tarafından hazırlanan 14/4/2010 tarihli raporun sonuç kısmında, başvurusunun yaralanmasının basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek boyutta olduğu ve yaşamını tehlikeye soktuğu belirtilmiştir. Anılan raporda ayrıca ateşli silah mermi çekirdeğinin sağ alın şakak bölgesinden girdiği ve kafa içinde seyrettikten sonra sol çene bölgesinden çıktığı ifade edilmiştir. Raporda son olarak yaralanmaya sebep olan atışın uzak atış mesafesinden (tabanca için 30-45 cm'den daha uzak mesafe) yapılmış olmasının mümkün olduğu izleniminin edinildiği ancak giriş yarasına tıbbi tedavi uygulanmış olduğundan ve yara suture edildiğinden kesin bir atış mesafesi tayininin yapılamadığı belirtilmiştir. Raporda bunların yanı sıra giriş yarası olarak

değerlendirilen yerin etrafında yanık, barut kakması vb. bitişik veya bitişige yakın atış bulgularının gözlenemediği ifade edilmiştir. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı tarafından hazırlanan 20/4/2010 tarihli raporda da benzer yönde değerlendirmeler yapılmıştır.

28. Cumhuriyet savcısı, olaya karışan Polis Memuru M.Ü.nün 14/4/2010 tarihinde ifadesini almıştır. Polis Memuru M.Ü.nün ifadesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Ben İlçe Emniyet Müdürlüğü Polis Merkez Amirliğinde adli evrak biriminde polis memuru olarak görev yapıyorum. Amirliğimizde Umut Tamaç hakkında Kuşadası Cumhuriyet Başsavcılığının 2010/217 sayılı evrakı Cezaevi işe parasının tahsil yönünde evraklar vardı. Ancak bugüne kadar sürekli adresine gitmemize rağmen bu şahsı bulamadık. Zira bu şahıs bizim karakol olarak önceden sürekli işlem yaptığımız herkesin tanıdığı bir kaç defa Manisa Akıl ve Ruh Sağlığı Hastanesine götürüldüğünü bildiğimiz psikolojik sorunları olan bir şahıstı. Zaten bir defasında da kendisini hasteneye ben götürdüm.

Bu şahıs ailesinin tamamı ile kavgalıdır. Mahallesinde oturan herkesi tehdit eden saldırgan davranışları bulunan bu nedenle herkesin hakkında şikayetçi olduğu bir kişidir. Olay anında da ben yine adli evraklar için dışarı çıkmıştım. Elimde konu ile ilgili zaten dosyam da vardı. Huzur sokak civarında tesadüfen Umut Tamaç ile karşılaştım. Beni çok iyi tanmasına rağmen sorun çıkaracağını bildiğim için kendisine polis memuru olduğumu söyleyerek kimliğimi gösterdim. "Umut evrakların var bunları tebliğ etmemiz lazım karakola gidelim" diye söyledim. O da bana benim hiç bir evrağım yok, Savcı da söyledi sen g... uyduruyorsun diyerek bana ana avrat küfür etmeye başladı. Bu esnada biz caddeye doğru aramızda bir kol mesafesi olacak şekilde ilerliyorduk. Kendisi benim sağımdaydı. Ben de kendisine "Umut kardeşim sakin ol, halledeceğiz, sadece karakola gidip evrak imzalayacağız" diyerek kendisini sakinleştirmeye çalıştım. Ama o hiç bir şekilde sakinleşmeyip sürekli bir şekilde din kitap allah ana avrat sinkaflı bir şekilde bana doğru küfürlerine devam ediyordu. Bizde bu esnada yürüyerek caddenin köşesine kadar geldik ancak ben sürekli kendisini de tanıdığım için sakinleştirmeye çalışıyordum. Zaten bu şekilde davrandığıma ordaki dükkan sahipleri de şahittir.

Sokağın köşesine geldiğimizde Umut belinden sağ eliyle bıçak çıkarıp "seni öldürürüm, sen benim kim olduğumu biliyor musun" diye söyledi. Bunun üzerine ben bana zarar vereceğini düşünerek kendimi iki adım geri attım. Elimde bulunan dosyayı koltuğumun altına koydum. Belimden görev silahımı çıkartıp acelece doldur boşalt yapıp korkutmak amacıyla ve kendimi korumak için havaya bir el ateş açıp "bıçağı at yere yat" diye kendisini ikaz ettim. O da bana "beni mi vuracaksın vur, vurmazsan" türünden laflar söyledi. Ayrıca yine sinkaflı bir şekilde küfürler ediyordu. Ben iyice geriye çekilip cep telefonumu çıkarıp sol elimle karakolu aramak istedim. Ancak arayamadan Umut üzerime yürüdü. Elinde bıçak vardı. Bıçak olmayan sol eliyle sağ yanağıma yumruk vurdu. O esnada elimden telefon düştü. Ben geri gitmeye devam ederken bıçakla üzerime doğru gelmeye

devam ediyordu. Yanlış hatırlamıyorsam sol elimle koluna vurduğum bıçağın yere düştüğünü tahmin ediyorum. Ancak tam emin değilim. Zira bıçak düştü ancak benim vurmamla mı, yoksa kendi iradesiyle mi bıraktı bilmiyorum.

Bıçak düşmesine rağmen şahıs üzerime doğru gelmeye devam etti, ben de geri geri caddeye doğru gidiyordum. Bu esnada elleri ile boğazıma sarıldı gömleğimin yakasını tuttu. Boğazımı sıkınca ben de kendisine zarar vermesin diye elimle yana doğru tuttuğum tabancanın kabzası ile sol omzuna kendimi koruyup şahsı itmek için vurdum. Fakat tabanca elim tetikte olduğu için kazayla ateş aldı ve şahıs çenesinden vuruldu. Yere düştü.

Ben olay yerinde bulunan cep telefonumu yerden aldım. Etrafada bağırarak polis çağırın ambulans çağırın diye söyledim. Kendim de telefonla karakol amirimi arayıp durumumu bildirdim. Kısa bir süre sonra ambulans ve ekip geldi. Şahıs yerde iken ben sürekli başında idim birşeyler söylüyordu ben olayın şoku ile tam ne söylediğini hatırlamıyorum.

Ben kesinlikle hiç bir zaman tabancayı bu şahsa doğrultmadım, hatta havaya ateş açtıktan sonra sürekli birşey olmasın diye yan tarafa doğru tutuyordum. Sürekli olarak da sakin ol; başımı belaya sokma diye uyarıyordum ama kendisi hep bana küfür etti. Buna rağmen tanıdığım ve psikolojik sorunları olduğunu bildiğim için müdahale etmedim. En son kendimi korumak isterken elimdeki tabanca kaza ile patladı. Bu nedenle üzerime atılı suçlamayı kabul etmiyorum."

29. Cumhuriyet savcısı 19/4/2010 tarihinde hastanede tedavi görmekte olan başvurusunun ifadesini almıştır. Başvurusunun ifadesi şöyledir:

"Ben olay günü olayın meydana geldiği saatte yemek yemek amacı ile evimden çıktım. Sokağımın içerisinde yürürken kendisini daha önceden tanıdığım [A.İ.] isimli soy ismini bilmediğim sivil polis memuru karşımdan geldi. Bana Bakırköy'e gideceğiz, nereye gidiyorsun dedi, ben de benim suçum yok, günahım yok nereye gidecem dedim. Bunun üzerine bu polis silahı ile bana saldırdı. Önce havaya ateş etti sonra silahın kabzası ile yüzümdeki hassas noktalarımı vurdu. Ben bayılmışım. Sonra ambulans geldi. Beni hastaneye kaldırmışlar. Sonra ben hastanede uyandım. Bu polisin silahla beni yaralayıp yaralamadığını bilmiyorum. Ben yukarıda belirttiğim adreste yalnız yaşıyorum. Annem öldü. Babam İzmir'de yaşıyor.

SORULDU: Olay esnasında elinde bıçak olduğu iddia edilmektedir, bu bıçağı nereden aldınız. Olayda kullandınız mı, hangi amaçla bıçak taşıyorsunuz?

CEVAP: Olay anında benim elimde ve üzerimde bıçak yoktu. Olayda bıçak kullanmadım. Olay esnasında olay yerindeyken birisi "lanet olsun" diyerek yere bir bıçak attı. Bıçağı kimin attığını görmedim, ancak bıçak kasap dükkanının önündeydi. Ben bu bıçağı alarak kullanmadım. Kimin kullandığını da bilmiyorum. Olay esnasında üzerimde kot pantolon ve eşofmanım üstü vardı. Beni bu hale getiren soy ismini bilmediğim polis memuru [A.İ.] olarak bildiğim kişiden şikâyetçiyim. Hakkında işlem yapılmasını istiyorum.

(...)

[A.İ.] isimli polis memurunun kendisini daha önce bir defa Manisa Ruh ve Sinir Hastahkları Hastanesine götürdüğünü, bu nedenle kendisini tanıdığını bildirmesi üzerine, mahallinde alınan iş bu müşteki ifade tutanağı huzurda okunduktan sonra altı birlikte imza edildi."

30. Soruşturma kapsamında olay yerini gören bir kameranın bulunup bulunmadığı araştırılmış ancak yapılan bu araştırmalar neticesinde olay yerini gören herhangi bir kameranın bulunmadığı tespit edilmiştir.

31. Olay yerinde bulunan bıçak üzerinde Aydın Emniyet Müdürlüğü Biyometrik Veri İşlemleri Büro Amirliğince parmak izi incelemesi yapılmıştır. Yapılan bu inceleme neticesinde bıçak üzerinde başvurunun sağ el yüzük parmak izinin bulunduğu tespit edilmiştir.

32. Olay yerinde bulunan iki mermi kovanının ise Polis Memuru M.Ü.nün tabancasından atıldığı tespit edilmiştir. Polis Memuru M.Ü. ile başvurunun el svaplarının incelemesi neticesinde ise el svaplarında atış artığına rastlanmamıştır.

33. Yukarıda da belirtildiği üzere (bkz. § 11) olaydan hemen sonra Polis Memuru M.Ü. de sağlık muayenesinden geçirilmek üzere Kuşadası Devlet Hastanesine götürülmüştür. Polis Memuru M.Ü., bu Hastanenin Acil Servisinde görev yapan Dr. Z.K. tarafından muayene edilmiştir. Muayene sonucunda hazırlanan raporda, Polis Memuru M.Ü.nün sol elmacık kemiğinin üzerinde 4x4 cm'lik hematoma ve ekimozun mevcut olduğu belirtilmiştir. Raporda ayrıca Polis Memuru M.Ü.nün boyununun sağ ve sol tarafında yüzeysel sıyrıklar ve ekimozların mevcut olduğu ifade edilmiştir. Raporda bunların yanı sıra Polis Memuru M.Ü.nün göğüs kafesinde 0.5 cm genişliğinde ve 10-12 cm uzunluğunda 8-10 adet dikey kızarıklıklar bulunduğu, yaralarının basit tıbbi müdahale ile iyileşebileceği belirtilmiştir.

34. Cumhuriyet Başsavcılığı, soruşturma kapsamında elde ettiği bu verileri değerlendirerek Polis Memuru M.Ü. hakkında 7/6/2010 tarihli bir iddianame hazırlamıştır. İddianamede, Polis Memuru M.Ü.nün eyleminin haksız tahrik altında kasten öldürmeye teşebbüs suçunu oluşturacağı yönünde yeterli şüphenin mevcut olduğu belirtilmiştir. Aynı iddianamede başvurunun eylemlerini de değerlendiren Cumhuriyet Başsavcılığı, başvurunun eylemlerinin ise polis memuruna direnme ve hakaret suçlarını oluşturduğu kanaatine varmıştır.

35. Anılan iddianamenin kabul edilmesiyle Polis Memuru M.Ü. ile başvuru hakkında Söke 1. Ağır Ceza Mahkemesinde (Ağır Ceza Mahkemesi) kamu davası açılmıştır.

36. Ağır Ceza Mahkemesi, soruşturma aşamasında tanık sıfatıyla ifadesi alınan birçok kişiyi yeniden dinlemiştir. Soruşturma aşamasında ifadesi alınan ve bu aşamada verdiği ifadede Polis Memuru M.Ü.nün başvurunun ayağına doğru ateş ettiğini belirten Me.Y. (bkz. § 21) kovuşturma aşamasında verdiği ifadede polis memurunun başvurunun ayaklarına doğru ateş ettiğini görmediğini ifade etmiştir. Kovuşturma aşamasında ifade veren C.Ö. ise soruşturma aşamasındaki ifadesinde "*Polis bu esnada elinde bulunan tabanca ile bu şahsın şakağını bir kaç kez ittirdi. İttirirken de 'seni öldürürüm' diye bağırdı.*" şeklinde beyanda bulunmuş ise de (bkz. § 23) kovuşturma aşamasındaki ifadesinde polis memurunun tabancayla başvurunun şakağını üç kere ittirip ittirmediğini ve bu iki kişinin bu sırada ne konuştuğunu hatırlayamadığını belirtmiştir.

37. Ağır Ceza Mahkemesi; başvurunun vücuduna isabet eden merminin bu kişinin vücudunun hangi noktasından girip hangi noktasından çıktığının tespit edilmesi, merminin vücuttaki seyirinin belirlenmesi ve önceki raporlar arasındaki çelişkinin giderilmesi amacıyla Adli Tıp Kurumundan rapor talep etmiştir. Adli Tıp Kurumu 2. İhtisas Kurulu, dava dosyasında bulunan adli ve tıbbi belgeleri dikkate alarak 31/10/2011 tarihli bir rapor hazırlamıştır. Hazırlanan raporun sonuç kısmı şöyledir:

"Olay tarihli Kuşadası Devlet Hastanesi'nin raporunda çene sol yandaki yara çevresinde "yanık" tanımlandığı, olay tarihli grafilerde kemik dokulardaki kırık ve kırık kemik fragmanlarının dağılımı ve lokalizasyonu birlikte değerlendirildiğinde; yara trajesinin soldan sağa aşağıdan yukarıya seyirli olmasının daha mümkün görüldüğü, dolayısıyla ateşli silah mermi çekirdeğinin sol çene altında tarif edilen yerden girip, alın sağ tarafında tarif edilen yerden vücudu terk etmiş olduğu oy birliği ile mütalaa olunur."

38. Ağır Ceza Mahkemesi, başvurunun sağlık durumu hakkında da rapor almıştır. Adli Tıp Kurumu Aydın Adli Tıp Şube Müdürlüğünce hazırlanan 15/5/2012 tarihli raporda; başvurunun yaralanmasının basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek nitelikte olduğu ve yaşamını tehlikeye soktuğu, kemik kırıklarının başvurunun hayat fonksiyonlarını ağır derecede etkilediği, sağ göz kaybı nedeniyle başvurunun organlarından birinin işlevinin sürekli kaybına neden olduğu, yaralanmanın yüzde sabit iz niteliğinde olduğu belirtilmiştir.

39. Ağır Ceza Mahkemesi ayrıca başvurunun işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin bulunup bulunmadığının açıklığa kavuşturulması için Adli Tıp Kurumundan rapor talep etmiştir. Bunun üzerine Adli Tıp Kurumu Başkanlığı 4. Adli Tıp İhtisas Kurulunca hazırlanan raporda başvurunun cezai sorumluluğunun tam olduğu belirtilmiştir.

40. Ağır Ceza Mahkemesi 18/3/2014 tarihinde tüm bu verileri değerlendirerek Polis Memuru M.Ü.nün eyleminin taksirle yaralamaya sebebiyet vermek suçunu oluşturduğu kanaatine varmış ve Polis Memuru M.Ü.nün toplam 6 ay 20 gün hapis cezası ile tecziye edilmesine karar vermiştir. Mahkeme, anılan cezayı belirlerken başvurunun bıçak çekme, yumruk atma, küfür etme gibi davranışlarını dikkate alarak alt sınırdan uygulama yapmıştır. Mahkeme daha sonra eylemin bilinçli taksirle işlenmesini ve yaşanan olay sonucunda başvurunun sağ gözünün işlevini tamamen yitirmesini dikkate alarak cezada belli bir miktar artırımı gitmiştir. Mahkeme, bu şekilde belirlediği cezadan ise 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 62. maddesi uyarınca altıda bir oranında takdiri indirim yapmıştır. Mahkeme sonuç olarak ise anılan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermiştir. Mahkeme hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verirken Polis Memuru M.Ü.nün daha önceden kasıtlı bir suçtan mahkûmiyetinin bulunmamasına, yeniden suç işlemeyeceği hususunda olumlu kanaat uyandırmasına ve mağdurun giderilmesi gereken bir zararının tespit edilememesine vurgu yapmıştır. Mahkeme ayrıca aynı olay sebebiyle başvurunun görevli memura direnme suçundan 7 ay 15 gün hapis, kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçundan ise 11 ay 20 gün hapis cezası ile tecziye edilmesine karar vermiştir. Mahkeme, başvurunun daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûmiyetinin bulunması nedeniyle yasal şartları oluşmadığı için hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının uygulanmasına yer olmadığına karar vermiştir.

41. Ağır Ceza Mahkemesi; iddianamede her ne kadar Polis Memuru M.Ü.nün öldürmeye teşebbüs suçundan cezalandırılması istenmiş ise de somut olayda Polis Memuru M.Ü.nün kastının başvuruca ateşli silahla öldürmek ya da yaralamak olmayıp tek amacının adli evrak nedeniyle kendisiyle tartışan başvuruca etkisiz hâle getirerek adli evrak gereğini bir an evvel yerine getirmek olduğunu ifade etmiştir. Mahkeme, Polis Memuru M.Ü.nün kendisine direnen başvuruca elindeki tabancanın kabzası ile vurmaya çalıştığı sırada objektif özen yükümlülüğüne aykırı hareket ederek olayın meydana gelmesine neden olduğunu, elindeki tabancanın istenmeyen bir hareketle patlayabileceğini ve neticesinde başvuruca yaralanabileceğini öngörmesi gerektiğini, buna göre bilinçli taksir hâli içinde hareket ettiğinin kabul edilmesi gerektiğini, Polis Memuru M.Ü.nün eyleminin bu hâliyle iddianamede belirtilenin aksine öldürmeye teşebbüs suçunu değil bilinçli taksirle yaralamaya sebebiyet vermek suçunu oluşturduğunu belirtmiştir.

42. Ağır Ceza Mahkemesine göre Kuşadası İlçe Emniyet Müdürlüğünde adli evrak işlerinin yerine getirilmesinden sorumlu olan Polis Memuru M.Ü. adli evrak işlerinin yerine getirilmesi amacıyla Daire dışında bulunduğu sırada, hakkındaki başka adli işlemler sebebiyle olay öncesinden tanıdığı hatta bir defasında Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesine götürdüğü başvuruca ile tesadüfen karşılaşmış; yerine getirmesi gerekli adli evrak arasında başvuruca ile ilgili işlemlerin de bulunması ve başvuruca bu işlemlerle ilgili tebligatın yapılmasının gerekmesi nedeniyle kendisinin polis olduğunu da hatırlattıktan sonra başvuruca karakola gitmeleri gerektiğini söylemiştir. Mahkemenin kabulüne göre başvuruca, polis memuruna inanmayarak sinkaflı sözler ile hakaret etmeye başlamış ve ikili arasında bu sebeple bir tartışma çıkmıştır. Yine Mahkemenin kabulüne göre Polis Memuru M.Ü. ile başvuruca tartışarak yolda yürümeye devam ettikleri esnada başvuruca üzerindeki bıçağı çıkarmış ve tehdit içerikli sözler söyledikten sonra bıçağı polis memuruna doğru savurmuş; polis memuru ise kendisini savunmak, başvurucayı korkutmak ve uyarmak amacıyla havaya doğru bir el ateş etmiş ve başvuruca elindeki bıçağı bırakması için ikazda bulunmuştur. Ağır Ceza Mahkemesine göre başvuruca, polis memurunun ikazlarına aldırmazlıkla "Beni mi vuracaksın, vurmazsan adam değilsin." şeklinde sözler söyleyerek tahrik edici davranışlarda bulunmuş ve elindeki bıçakla polis memurunun üzerine yürümüştür. Mahkemeye göre başvuruca bu şekildeki davranışları üzerine Polis Memuru M.Ü. yardımcı ekip gönderilmesi için cep telefonu ile 155 Polis İmdat hattını aramaya çalıştığı sırada başvuruca, bıçak bulunmayan eliyle polis memurunun yanağına yumruk atmış ve elindeki telefonu yere düşürmüştür; bunun üzerine polis memuru da başvuruca eline vurarak bıçağı yere düşürmüştür. Ağır Ceza Mahkemesinin kabulüne göre bu olaylar yaşanırken Polis Memuru M.Ü. yüksek sesle bir yandan etraftaki kişilerden 155 Polis İmdat hattını aramalarını istemiş, bir yandan da başvuruca ile tartışmaya devam etmiş, tartışma sırasında bu iki kişi bir anda birbirine girmiştir. Ağır Ceza Mahkemesine göre Polis Memuru M.Ü. bu arbede esnasında başvuruca etkisiz hâle getirmek amacıyla namlusu havaya bakar biçimde tuttuğu tabancasının kabzasıyla başvuruca sol omzuna vurmuş, bu esnada tabancanın bir anda patlaması üzerine başvuruca hayati tehlike geçirecek şekilde yaralanmıştır.

43. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuruca polis memurunun tabancayı başına dayayıp ateş ettiği ve polis memuruyla aralarında herhangi bir boğuşma olmadığı yönündeki iddialarına itibar etmemiştir. Ağır Ceza Mahkemesi; tanıklardan Me. Y., Mu. Y. ve C. Ö. soruşturma sırasında Polis Memuru M.Ü.nün tabancayı başvuruca sol

şakağına dayayıp tetiğe basarak başvuruycuyu yaraladığını ifade etmiş iseler de bu tanıkların kovuşturma aşamasındaki beyanlarının ilk ifadeleriyle çelişkili olduğunu ve Adli Tıp Kurumu 2. İhtisas Kurulu tarafından düzenlenen raporda başvuruycuya isabet eden merminin vücuttaki seyirinin bu tanıkların anlatımlarına zıt şekilde sol çene altından girip alnın sağ tarafından vücudu terk etmiş olduğunun belirtildiğini gözönünde bulundurarak bu tanıkların beyanına da itibar etmemiştir. Ağır Ceza Mahkemesine göre başvuru, Polis Memuru M.Ü. ile aralarında herhangi bir arbede olmadığını savunmuş ise de anlatımları samimi bulunan ve birbiri içinde bütünlük arz eden birçok tanık, olay anında başvuru ile polis memuru arasında bir boğuşma yaşandığını ifade etmiştir. Ağır Ceza Mahkemesine göre olay günü Kuşadası Devlet Hastanesi Acil Servisinde görevli doktor tarafından hazırlanan ve Polis Memuru M.Ü.nün vücudunun çeşitli yerlerinde birbirinden farklı ebatlarda hematom, ekimoz ve sıyrıkların bulunduğunu ifade eden rapordaki veriler de bu iki kişi arasında arbede yaşandığı iddiasını doğrulamaktadır. Söke 1. Ağır Ceza Mahkemesi, olay yerinde bulunan bıçak üzerinde Umut Tamaç'ın parmak izlerinin tespit edilmiş olmasına da bu kapsamda vurgu yapmıştır.

44. Başvuru, Polis Memuru M.Ü. hakkında tesis edilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı itiraz yoluna başvurmuştur. Başvuru, itiraz dilekçesinde özetle suçun yanlış vasıflandırıldığını ve zararlarının karşılanmadığını ileri sürmüştür.

45. Söke 2. Ağır Ceza Mahkemesi 8/7/2014 tarihli karar ile başvuruçunun itirazının reddine karar vermiştir. Mahkeme, suçun yanlış vasıflandırıldığı yönündeki itirazı bu konuda herhangi bir hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle reddetmiştir. Mahkeme ayrıca hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesinde giderilmesi gereken zararların yalnızca doğrudan meydana gelen maddi zararlar olduğunu, bu zararların basit bir araştırma yapılarak belirlenen zararlar olduğunu, dolaylı zararlar ile manevi zararların bu kapsamda olmadığını ifade etmiştir. Mahkeme; başvuruçunun tedavi masraflarının devlet tarafından karşılandığını, dolaylı zararların da bu kapsamda araştırılması gereken zararlardan olmadığını belirterek başvuruçunun bu yöndeki itirazlarının da reddine karar vermiştir.

46. Bu karar 22/7/2014 tarihinde başvuruycuya tebliğ edilmiştir.

47. Başvuru 13/8/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İdari Yargıda Görülen Tam Yargı Davası Süreci

48. Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden yapılan inceleme neticesinde başvuruçunun söz konusu olay nedeniyle uğradığı zararlarının tazmini için Aydın 1. İdare Mahkemesinde tam yargı davası açtığı görülmüştür.

49. Başvuru; olayda hizmet kusuru bulunduğu bahisle 50.000 TL maddi, 150.000 TL manevi tazminatın (talebin islah edilmesi sonrasında ise 246.838,24 TL maddi ve 150.000 TL manevi tazminat) tarafına ödenmesi istemiyle Emniyet Genel Müdürlüğü aleyhine Aydın 1. İdare Mahkemesinde tam yargı davası açmıştır.

50. Aydın 1. İdare Mahkemesi, asayiş sağlama görevli idarenin davacıyı polis merkezine götürmesi için yeterince eleman ve teçhizat tahsis etmemesi sebebiyle olayda hizmet kusuru bulunduğu kanaatine varmış ve başvuru lehine 246.838,24 TL maddi, 10.000 TL manevi tazminata hükmetmiştir.

51. Danıştay Onuncu Dairesi 22/3/2017 tarihli ilamla söz konusu kararın manevi tazminata ilişkin kısmının onanmasına karar vermiştir. Danıştay Onuncu Dairesi, kararın maddi tazminata ilişkin kısmının ise maddi zararın tazminine karar verilirken davacının müterafik kusuru dikkate alınarak belli bir oranda indirimle gidilmesi gerekirken bu hususun göz ardı edildiği gerekçesiyle bozulmasına karar vermiştir.

52. Taraflar, anılan karara karşı karar düzeltme yoluna başvurmuş olup Danıştay tarafların bu talepleri hakkında hâlihazırda bir karar vermemiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

53. 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun 2. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Polisin genel emniyetle ilgili görevleri iki kısımdır.

A) Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere, Hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önünü almak

B) İşlenmiş olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak,

(...)"

54. 2559 sayılı Kanun'un "Zor ve silah kullanma" kenar başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"Polis, görevini yaparken direnişle karşılaşması halinde, bu direniş karmak amacıyla ve kıracak ölçüde zor kullanmaya yetkilidir.

Zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, maddî güç ve kanunî şartları gerçekleştiginde silah kullanılabilir.

İkinci fıkrada yer alan;

a) Bedenî kuvvet; polisin direnen kişilere karşı veya eşya üzerinde doğrudan doğruya kullandığı bedenî gücü,

b) Maddî güç; polisin direnen kişilere karşı veya eşya üzerinde bedenî kuvvetin dışında kullandığı kelepçe, cop, basınçlı su, göz yaşartıcı gazlar veya tozlar, fizikî engeller, polis köpekleri ve atları ile sair hizmet araçlarını,

ifade eder.

Zor kullanmadan önce, ilgililere direnmeye devam etmeleri halinde doğrudan doğruya zor kullanılacağı ihtar yapılır. Ancak, direnmenin mahiyeti ve derecesi göz önünde bulundurularak, ihtar yapılmadan da zor kullanılabilir.

Polis, zor kullanma yetkisi kapsamında direnmeyi etkisiz kılmak amacıyla kullanacağı araç ve gereç ile kullanacağı zorun derecesini kendisi

takdir ve tayin eder. Ancak, toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda, zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.

Polis, kendisine veya başkasına yönelik bir saldırı karşısında, zor kullanmaya ilişkin koşullara bağlı kalmaksızın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun meşru savunmaya ilişkin hükümleri çerçevesinde savunmada bulunur.

Polis;

a) Meşru savunma hakkının kullanılması kapsamında,

b) Bedenî kuvvet ve maddî güç kullanarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direnişi kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde,

c) Hakkında tutuklama, gözaltına alma, zorla getirme kararı veya yakalama emri verilmiş olan kişilerin ya da suçüstü halinde şüphelinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde,

silah kullanmaya yetkilidir.

Polis, yedinci fıkranın (c) bendi kapsamında silah kullanmadan önce kişiye duyabileceği şekilde "dur" çağrısında bulunur. Kişinin bu çağrıya uymayarak kaçmaya devam etmesi halinde, önce uyarı amacıyla silahla ateş edilebilir. Buna rağmen kaçmakta ısrar etmesi dolayısıyla ele geçirilmesinin mümkün olmaması halinde ise kişinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde silahla ateş edilebilir.

Polis, direnişi kırmak ya da yakalamak amacıyla zor veya silah kullanma yetkisini kullanırken, kendisine karşı silahla saldırıya teşebbüs edilmesi halinde, silahla saldırıya teşebbüs eden kişiye karşı saldırı tehlikesini etkisiz kılacak ölçüde duraksamadan silahla ateş edebilir."

55. 2559 sayılı Kanun'un 17. maddesi şöyledir:

"Polisin:

A) Kanun ve usul dairesinde verdiği emre itaatsizlik ve itihaz eylediği tedbirlere riayetsizlik edenler;

B) Vazife yaparken polise mukavemette bulunan veya vazifesinden alıkoymak maksadıyla polise zorla karşı koyan ve yakalanmadıkları takdirde hareketlerinde devam etmeleri melhuz bulunan şahıslar;

Karakola götürülüp haklarında tanzim olunacak evrakla beraber adliyeye verilirler."

56. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Taksirle yaralama" kenar başlıklı 89. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Taksirle başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(...)

(3) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

(...)

b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,

(...)

Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

57. 5237 sayılı Kanun'un "Taksir" kenar başlıklı 22. maddesinin (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkraları şöyledir:

"(1) Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hallerde cezalandırılır.

(2) Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesidir.

(3) Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır; bu halde taksirli suça ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.

(4) Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir."

58. 5237 sayılı Kanun'un "Taksiri indirim nedenleri" kenar başlıklı 62. maddesi şöyledir:

"(1) Fail yararına cezayı hafifletecek taksiri nedenlerin varlığı halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine, müebbet hapis; müebbet hapis cezası yerine, yirmibeş yıl hapis cezası verilir. Diğer cezaların altıda birine kadari indirilir.

(2) Taksiri indirim nedeni olarak, failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gibi hususlar göz önünde bulundurulabilir. Taksiri indirim nedenleri kararda gösterilir."

59. 5237 sayılı Kanun'un "Kasten öldürme" kenar başlıklı 81. maddesi şöyledir:

"Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır."

60. 5237 sayılı Kanun'un "Suça teşebbüs" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"(1) Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.

(2) Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onüç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadari indirilir."

61. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Hükmün açıklanması ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması" kenar başlıklı 231. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(5)Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukuki sonuç doğurmamasını ifade eder.

(6) Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;

a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması,

b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,

c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi gerekir. Sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez.

(8) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. (...)

Denetim süresi içinde dava zamanaşımı durur.

(9) Altıncı fıkranın (c) bendinde belirtilen koşulu derhal yerine getiremediği takdirde; sanık hakkında mağdura veya kamuya verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşuluyla da hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir.

(10) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

(11) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar.

(12) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir."

B. Uluslararası Hukuk

62. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "Yaşam hakkı" kenar başlıklı 2. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur. (...)

(2) Ölüm, aşağıdaki durumlardan birinde mutlak zorunlu olanı aşmayacak bir güç kullanımı sonucunda meydana gelmişse, bu maddenin ihlaline neden olmuş sayılmaz:

a) Bir kimsenin yasa dışı şiddete karşı korunmasının sağlanması;

b) Bir kimsenin usulüne uygun olarak yakalanmasını gerçekleştirme veya usulüne uygun olarak tutulu bulunan bir kişinin kaçmasını önleme;

c) Bir ayaklanma veya isyanın yasaya uygun olarak bastırılması"

63. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), yaşam hakkını güvence altına alan 2. maddenin Sözleşme'nin en önemli maddeleri arasında yer aldığı ve bu

maddenin Avrupa Konseyini oluşturan demokratik toplumların temel değerlerinden birini düzenlediğini ifade etmektedir (*Muhacır Çiçek ve diğerleri/Türkiye*, B. No: 41465/09, 2/2/2016, § 38; *Makbule Kaymaz ve diğerleri/Türkiye*, B. No: 651/10, 25/2/2014, § 96).

64. AİHM'e göre Sözleşme'nin 2. maddesinin (2) numaralı fıkrasında belirtilen istisnai durumlar, bu hükmün ölümün şüphesiz kasıtlı olarak meydana geldiği durumları kapsadığını ancak sadece bu hususu ele almadığını göstermektedir. AİHM'e göre Sözleşme'nin 2. maddesi bir bütün olarak değerlendirildiğinde (2) numaralı fıkrada sadece kasten öldürmeye müsaade edilen durumlar değil taksirle ölüme yol açabilecek *güç kullanımına* izin veren durumlar da belirtilmektedir. AİHM, güç kullanımının (a), (b) veya (c) bentlerinde belirtilen amaçlardan biri söz konusu olduğunda *mutlak zorunlu* olması gerektiğini kabul etmektedir (*Kalkan/Türkiye*, B. No: 37158/09, 10/5/2016, § 54; *Makbule Kaymaz ve diğerleri/Türkiye*, § 97).

65. AİHM'e göre yaşam hakkı ile ilgili olarak yürütülen tüm soruşturmaların hapis ya da başka herhangi bir ceza ile sonuçlanması gibi mutlak bir zorunluluk bulunmamakla birlikte ulusal mahkemelerin -devlet görevlilerinin ölümüne yol açan ihmalkârlıkları sonucu ortaya çıkan suçlar da dâhil olmak üzere- kişilerin yaşamlarını tehlikeye sokan suçların cezasız kalmasına müsaade etmemesi gerekir. AİHM, hukukun üstünlüğünün sağlanması ve kanuna aykırı eylemlere müsamaha gösterildiği izleniminin verilmemesi açısından bu durumun hayati önem taşıdığını kabul etmektedir (*Kasap ve diğerleri/Türkiye*, B. No: 8656/10, 14/1/2014, § 58).

66. AİHM, kamu görevlileri tarafından işlenen öldürme ve kötü muamele suçlarına ilişkin ulusal mahkemelerce tercih edilen uygun yaptırımlara önemli ölçüde saygı duyulması gerektiğini kabul etmektedir. Bununla birlikte AİHM, eylemin ciddiyeti ile verilen ceza arasında bir orantısızlık olması durumunda kendisinin belirli bir değerlendirme gücüne sahip olması ve bu gibi durumlara müdahale edebilmesi gerektiğini ifade etmektedir (*Külah ve Koyuncu/Türkiye*, B. No: 24827/05, 23/4/2013, § 41).

67. AİHM, Mustafa Hacı Dölek adlı bir kişinin askerî operasyon kapsamında evine gelen güvenlik görevlilerinden birinin silahını ele geçirmeye çalıştığı sırada meydana gelen arbedede göğsünden vurularak yaşamını yitirmesi olayında -ilgili güvenlik görevlisi hakkında açılan kamu davası sonucunda hükmedilen hapis cezası ertelenmiştir- somut olayın koşullarını dikkate alarak yaşam hakkının maddi ve usul yönünün ihlal edilmediğine karar vermiştir (*Dölek/Türkiye*, B. No: 39541/98, 2/10/2007, §§ 56-83).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

68. Mahkemenin 18/7/2018 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

69. Başvurucu; Kuşadası Emniyet Müdürlüğü bünyesinde polis memuru olarak görev yapan M.Ü. tarafından hayati tehlike geçirecek şekilde silahla vurulduğunu, Polis Memuru M.Ü.nün öldürme kastı ile hareket ettiğini, elindeki tabanca ile kafasını hedef aldığını, derece mahkemelerince suçun vasıflandırılması yönünden hata yapıldığını belirtmiştir. Başvurucu, polis memuruna karşı kendisinin saldırgan bir

sözü ve davranışı olmadığını savunmuş; bir an için elinde bıçak olduğu kabul edilse bile Polis Memuru M.Ü.nün kendi anlatımına göre dahi vurulma anından önce bıçağın yere düştüğünü, dolayısıyla polisin silahsız bir kişinin kafasına ateş etmek suretiyle müdahalede bulunduğunu ileri sürmüştür. Başvurucu; polisin hemen o anda müdahale etme zorunluluğunun bulunup bulunmadığının da ayrı bir tartışma konusu olduğunu, Kuşadası gibi küçük bir yerde kaçıp izini kaybettirme gibi bir olanağının bulunmadığını ifade etmiştir. Başvurucu, tüm bunlara karşın Mahkemenin öldürmeye teşebbüs yerine suçun vasıflandırmasında hataya düşerek taksirle yaralamaya neden olma suçundan ceza vermesinin ve itiraz makamının bu konuda bir inceleme yapmamasının adil yargılanma hakkına aykırı olduğunu ileri sürmüştür. Başvurucu, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının Polis Memuru M.Ü.nün cezasız kalması anlamına geldiğini ifade etmiştir. Başvurucu, Polis Memuru M.Ü.nün cezasız kalması sonucunu doğuran yargılama nedeniyle yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlığı koruma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu ayrıca söz konusu olay nedeniyle çalışamaz duruma geldiğini, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için zararlarının karşılanması gerektiğini, zararları karşılanmadan HAGB kararı verilmesinin yanlış olduğunu, bu nedenlerle mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu son olarak davanın dört yılı aşkın bir sürede tamamlanmış olması nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

70. Bakanlık görüşünde, başvurusunun yaralanmasının niteliği dikkate alınarak yaşam hakkı kapsamında bir inceleme yapılmasının uygun olacağı belirtilmiştir. Bakanlık görüşünde; derece mahkemelerinin kabulünün olayda kasta dayalı olmayan ihmali bir hareketin bulunduğu yönünde olduğu, yaşam hakkına yönelik ihlal iddialarının kasıtlı bir eylem ile gerçekleştirilmediği durumlarda mağdurlara hukuki, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olmasının yeterli olabileceği, başvurusunun idari yargıda açtığı tam yargı davasının kısmen kabulüne karar verildiği ifade edilmiştir. Bakanlık görüşünde ayrıca hükmün açıklanmasının geri bırakılması konusunda hâkime tam bir takdir hakkının tanındığı, hâkimin sanığın kişisel ve sosyal durumunu, suçun işleniş biçimini ve dosyadaki tüm delilleri dikkate alarak hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilip verilmeyeceğini değerlendirdiği belirtilmiştir. Bakanlık görüşünde son olarak somut olayın derece mahkemelerince taksirli eylem sonucu gerçekleştiğinin kabul edildiğinin dikkate alınmasının ve adli, idari ve varsa disiplin sürecinin bir bütün olarak değerlendirilmesinin uygun olacağı ifade edilmiştir.

71. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında bireysel başvurusunun temel konusunun gözünü kaybetmesine neden olan olay hakkında yürütülen ceza yargılamasının temel hak ve özgürlüklerini ihlal edecek şekilde sonuçlanmış olması iddiası ile ilgili olduğunu belirtmiştir. Başvurucu; idari yargıdaki telafinin suçlunun cezalandırılması konusundaki talebine engel olmadığını, kaldı ki davanın temyiz aşamasında olduğunu ifade etmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşünde olayın ihmal sonucu bir davranışla gerçekleştirildiğinin ceza mahkemesince kabul edildiğinin belirtildiğini, kendisinin de esas itibarıyla ceza mahkemesinin bu kabulüne karşı olduğunu, Polis Memuru M.Ü.nün öldürme kastı ile hareket ettiğinin açık olduğunu belirtmiş, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının orantılı ve caydırıcı olmadığını ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

1. Uygulanabilirlik Yönünden

72. Anayasa Mahkemesi olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Somut olayda başvuru, temel olarak Polis Memuru M.Ü.nün öldürme kastı ile hareket ettiğini ancak derece mahkemelerinin bu konuda hataya düşerek bilinçli taksirle yaralama suçundan hüküm kurduğunu, neticede ise hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi nedeniyle polis memurunun cezasız kaldığını ileri sürmüştür. Başvurucunun bu iddiaları Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkı ile ilgilidir.

73. Somut olayda başvuru Umut Tamaç hayattadır. Bu nedenle başvuruda öncelikle yaşam hakkını güvence altına alan Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasının uygulanabilirliği hususunda bir değerlendirme yapmak gerekir.

74. Bir olayda yaşam hakkına ilişkin ilkelerin uygulanabilmesi için gerekli şartlardan biri doğal olmayan bir ölümün gerçekleşmesi olmakla birlikte bazı durumlarda ölüm gerçekleşmese dahi olayın yaşam hakkı çerçevesinde incelenilmesi mümkündür (*Mehmet Karadağ*, B. No: 2013/2030, 26/6/2014, § 20).

75. Ölümle sonuçlanmayan bir olaya ilişkin başvuru da mağdura karşı gerçekleştirilen eylemin niteliği ve failin amacı gibi somut olayın koşulları dikkate alınarak yaşam hakkı kapsamında incelenebilir. Bu değerlendirme yapılırken eylemin potansiyel olarak öldürücü niteliğe sahip olup olmadığı ile maruz kalınan eylemin mağdurun fiziki bütünlüğü üzerindeki sonuçları önem taşımaktadır (*Mustafa Çelik ve Siyahmet Şiran*, B. No: 2014/7227, 12/1/2007, § 69; *Yasin Ağca*, B. No: 2014/13163, 11/5/2017, §§ 109, 110).

76. Başvuru konusu olayda ölüm gerçekleşmemiş ise de başvurucuya yönelik eylemin yakın mesafeden ateşli bir silahla gerçekleştirilmesi, bu eylemin potansiyel olarak öldürücü bir niteliğe sahip olması ve bu durumun sağlık raporlarıyla da sabit olması nedenleriyle başvurunun yaşam hakkı çerçevesinde incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Somut olayda başvuru ayrıca mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiası ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasını ileri sürmüş ise de başvurucunun bu kapsamda ileri sürdüğü iddiaların tamamının yaşam hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

77. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" kenar başlıklı 17. maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(...)

Meşrû müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkra hükmü dışındadır."

78. Anayasa'nın 5. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Devletin temel amaç ve görevleri, (...) kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.”

2. İncelemenin Kapsamı Yönünden

79. Somut olayda Ağır Ceza Mahkemesi, Polis Memuru M.Ü.nün kastının başvuruca ateşli silahla öldürmek ya da yaralamak olmadığı tespitinde bulunmuştur. Ağır Ceza Mahkemesi, somut olayda kullanılan tabancanın kasıtlı bir şekilde ateşlenmediği ancak polis memurunun söz konusu tabancanın -tabancanın kabzasıyla başvurucaun sol omzuna vurduğu sırada- patlayabileceğini öngörebilmesi gerektiği, dolayısıyla Polis Memuru M.Ü.nün bilinçli taksir hâli içinde hareket ettiğinin kabul edilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Derece mahkemeleri, başvurucaun hayati tehlike geçirecek şekilde yaralanmasına neden olan olayda kullanılan tabancanın taksirle ateş aldığı sonucuna ulaştığından somut olayda silah kullanımının mutlak zorunlu olup olmadığı hususunu ayrıca tartışmamıştır.

80. Bu durumda öncelikle Ağır Ceza Mahkemesinin başvurucaya kasıtlı bir şekilde ateş edilmediği yönündeki değerlendirmesinin dava dosyasında bulunan delillerle açıkça çelişip çelişmediğinin incelenmesi ve buna göre bir değerlendirme yapılması gerekir. Polis Memuru M.Ü. hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı da bu incelemenin sonucuna göre değerlendirilecektir. Bu sebeple mevcut başvuru, yaşam hakkı yönünden tek başlık altında incelenecektir.

3. Kabul Edilebilirlik Yönünden

81. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

4. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

82. Kişinin yaşam hakkı ile maddî ve manevî varlığını koruma hakkı birbiriyle sıkı bağlantıları olan devredilmez ve vazgeçilmez haklardan olup devletin bu konuda pozitif ve negatif yükümlülükleri bulunmaktadır. Devletin negatif bir yükümlülük olarak yetki alanında bulunan hiçbir bireyin yaşamına kasıtlı ve hukuka aykırı olarak son vermeme, bunun yanı sıra pozitif bir yükümlülük olarak yine yetki alanında bulunan tüm bireylerin yaşam hakkını gerek kamusal makamların gerek diğer bireylerin gerekse kişinin kendisinin eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı koruma yükümlülüğü bulunmaktadır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, §§ 50, 51).

83. Anayasa Mahkemesinin yaşam hakkı kapsamında devletin sahip olduğu pozitif yükümlülükler açısından benimsediği temel yaklaşıma göre devletin sorumluluğunu gerektirebilecek şartlar altında gerçekleşen ölüm olaylarında Anayasa'nın 17. maddesi devlete, elindeki tüm imkânları kullanarak bu konuda ihdas edilmiş yasal ve idari çerçevenin yaşamı tehlikede olan kişileri korumak için gereği gibi

uygulanmasını ve bu hakka yönelik ihlallerin durdurulup cezalandırılmasını sağlayacak etkili idari ve yargısal tedbirleri alma görevi yüklemektedir. Bu yükümlülük -kamusal olsun veya olmasın- yaşam hakkının tehlikeye girebileceği her türlü faaliyet bakımından geçerlidir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 52).

84. Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen yaşam hakkı kapsamında devletin yerine getirmek zorunda olduğu pozitif yükümlülüklerin usule ilişkin boyutu, yaşanan ölüm olayının tüm yönlerinin ortaya konmasına ve sorumlu kişilerin belirlenmesine imkân tanıyan bağımsız bir soruşturmanın yürütülmesini gerektirmektedir. Bu usul yükümlülüğü çerçevesinde devlet, doğal olmayan her ölüm olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili resmî bir soruşturma yürütmek durumundadır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 54). Bu usul yükümlülüğünün gerektiği şekilde yerine getirilmemesi hâlinde devletin negatif ve pozitif yükümlülüklerine gerçekten uyup uymadığının tam olarak tespit edilmesi mümkün değildir. Bu nedenle soruşturma yükümlülüğü, devletin bu madde kapsamındaki negatif ve pozitif yükümlülüklerinin güvencesini oluşturmaktadır (*Salih Akkuş*, B. No: 2012/1017, 18/9/2013, § 29).

85. Tüm adli kovuşturmaların mahkûmiyet veya belirli bir hüküm alma ile sonuçlanmasına yönelik kesin bir zorunluluk bulunmamakla birlikte mahkemeler hiçbir koşul altında yaşamı tehdit eden suçların, fiziksel ve ruhsal bütünlüğe yapılan ağır saldırıların cezasız kalmasına, af ya da zımnîliğine uğramasına izin vermemelidir. Adli makamların yetki alanları kapsamındaki kişilerin yaşamları ile fiziksel ve ruhsal bütünlüklerini korumak üzere çıkarılan kanunların koruyucuları olarak sorumlu olanlara yaptırım uygulamakta kararlı olmaları ve suçun ağırlık derecesi ile verilen ceza arasında açık bir orantısızlığa izin vermemeleri gerekir. Aksi hâlde devletin kişilerin yaşamı ile fiziksel ve ruhsal bütünlüklerini idari ve yasal mevzuat aracılığıyla koruma hususundaki pozitif yükümlülüğü yerine getirilmemiş olacaktır (*Cezmi Demir ve diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, § 77).

86. Yaşam hakkının ihlaline yol açabilecek nitelikteki eylemlerle ilgili olarak yürütülecek soruşturmaların makul bir süratle gerçekleştirilmesi ve soruşturmalarda özen gösterilmesi zorunluluğu da zımnî mevcuttur. Elbette ki bazı durumlarda soruşturmanın veya kovuşturmanın ilerlemesine engel olan unsurlar ya da güçlükler bulunabilir. Ancak bir soruşturmada ve devamında yapılan kovuşturmada yetkililerin hızlı hareket etmeleri yaşanan olayların daha sağlıklı bir şekilde aydınlatılması, kişilerin hukukun üstünlüğüne olan bağlılığını sürdürmesi, hukuka aykırı eylemlere hoşgörü gösterildiği ya da kayıtsız kalındığı görünümü verilmesinin engellenmesi açısından kritik bir öneme sahiptir (*Deniz Yazıcı*, B. No: 2013/6359, 10/12/2014, § 96; *Yasin Ağca*, § 128).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

87. 5237 sayılı Kanun'un İkinci Kitap'ının "Kişilere Karşı Suçlar" başlıklı İkinci Kısım'ının "Hayata Karşı Suçlar" başlıklı Birinci Bölüm'ünde yer alan "Kasten öldürme" kenar başlıklı 81. maddesi "Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır" şeklindedir. 5237 sayılı Kanun'un "Suça teşebbüs" kenar başlıklı 35. maddesinin (2) numaralı fıkrası ise "Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, (...) müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." hükmünü içermektedir. Kanunda kasten öldürmeye teşebbüs suçuna ilişkin olarak öngörülen asgari ve azami

hapis cezaları dikkate alındığında bu miktarların yaşam hakkının korunması bağlamında caydırıcı bir etkiye sahip olduğunu kabul etmek gerekir. Ancak somut olayda Ağır Ceza Mahkemesi, başvuruçunun hayati tehlike geçirecek şekilde yaralanmasına neden olan olayda kullanılan tabancanın kasıtlı bir şekilde ateşlenmediği, kazayla patladığı kanaatine varmıştır. Başka bir deyişle Ağır Ceza Mahkemesi, Polis Memuru M.Ü.nün kastının başvuruçuyu ateşli silahla öldürmek ya da yaralamak olmadığı, keza Polis Memuru M.Ü.nün eyleminin saldırgan davranışlar sergileyen başvuruçunun etkisiz hâle getirilmesi amacıyla baş bölgesine doğru orantısız bir şekilde ateş edilmesi ile de ilgili olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Oysa başvuruçunun, Polis Memuru M.Ü.nün kendisini öldürme kastı ile hareket ettiğini iddia etmektedir. Bu sebeple somut olayda öncelikle bu hususun değerlendirilmesi gerekir.

88. Başvuru formu ve eklerinde, Polis Memuru M.Ü.nün başvuruçuyu öldürmek ya da yaralamak için özel bir sebebinin olduğuna işaret eden herhangi bilgi ve belge bulunmamaktadır. Başvuru formu ve eklerindeki bilgi ve belgeler, olayın öldürme ya da yaralama kastıyla gerçekleştirildiği iddiasını destekleyecek bir veri de içermemektedir.

89. Esasen başvuruçunun yaralanmasına neden olan olay, polis memuru ile başvuruçunun bir sokakta tesadüfen karşılaşmaları sonucu gelişen olaylara bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Bu olayın gelişimine ilişkin olarak Ağır Ceza Mahkemesi, polis memuru ile başvuruçunun tesadüfen bir sokakta karşılaştığı, polis memurunun başvuruçuya polis merkezine gitmeleri gerektiğini söylemesi üzerine başvuruçunun polis memuruna inanmayarak hakaret etmeye başladığı, bu sırada ikili arasında bir tartışmanın çıktığı, bu tartışma esnasında başvuruçunun bıçakla polis memuruna saldırdığı, polis memurunun ise kendisini savunmak, başvuruçuyu korkutmak ve uyararak havaya doğru bir el ateş ettiği, daha sonra polis memurunun yardımcı ekip gönderilmesi için cep telefonu ile 155 Polis İmdat hattını aramaya çalıştığı sırada başvuruçunun bıçak bulunmayan eliyle polis memurunun yanağına yumruk attığı, polis memurunun da başvuruçunun eline vurarak bıçağı yere düşürdüğü, bu sırada ikilinin bir anda birbirine girdiği, polis memurunun bu arbede esnasında elindeki tabancanın kabzasıyla başvuruçunun sol omzuna vurduğu, tabancanın ise bu esnada patladığı değerlendirilmelerinde bulunmuştur. Ağır Ceza Mahkemesince olayın gelişimine ilişkin olarak yapılan bu değerlendirmelerin başvuru formu ve eklerindeki delillerle açıkça çeliştiği söylenemez. Dolayısıyla somut olayda polisin zor ve silah kullanma yetkisi incelenirken Ağır Ceza Mahkemesince yapılan bu kronolojik sıralamanın esas alınmasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

90. Somut olayda başvuruçunun, polisin zor ve silah kullanma yetkisine ilişkin olarak mevzuatta eksiklikler olduğu yönünde herhangi bir iddia ileri sürmemiştir. Somut olay açısından bu husus ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesince resen gözetilmesi ve incelenmesi gereken bir hususun da bulunmadığı değerlendirilmiştir.

91. Başvuru konusu olayda polis memuru, başvuruçunun bıçak çekmesi ve saldırgan davranışlarda bulunması üzerine zor ve silah kullanma yoluna başvurmuştur. Başvuru formu ve eklerinde, polis memurunun başvuruçunun bu tarz davranışlarından önce zor ve silah kullanma yoluna başvurduğunu ortaya koyan bir veri bulunmamaktadır. Bu durumda Ağır Ceza Mahkemesi kararında da belirtildiği üzere polis memurunun kendisini savunmak amacıyla zor ve silah kullanma yetkisini kullandığı kabul edilmelidir. Gerek Ağır Ceza Mahkemesinin kabulüne gerekse tanık

anlatımlarının çoğunluğuna göre başvurunun saldırgan tutumu olay boyunca süreklilik arz etmiştir. Bu durum dikkate alındığında polis memurunun olay sırasında her an teyakkuzda olmasında da somut olay bağlamında herhangi bir sorun görülmemiştir.

92. Soruşturma ve kovuşturma makamlarının olaylara ilişkin tespitleri Anayasa Mahkemesi açısından bağlayıcı olmamakla birlikte Anayasa Mahkemesinin soruşturma ve kovuşturma makamlarının tespitlerinden farklı bir tespitte bulunabilmesi için bu hususta ikna edici unsurların mevcut olması gerekmektedir. Ağır Ceza Mahkemesi, yukarıda da belirtildiği üzere olayın öldürme ya da yaralama kastıyla gerçekleştirilmediği, olayın başvurunun etkisiz hâle getirilmesi maksadıyla baş bölgesine doğru orantısız bir şekilde ateş edilmesi ile de ilgili olmadığı kanaatine varmıştır. Ağır Ceza Mahkemesi, olayda kullanılan tabancanın kazayla patlaması sonucu başvurunun hayati tehlike geçirecek şekilde yaralandığı sonucuna ulaşmıştır. Ağır Ceza Mahkemesi, bu sonuca ulaşırken olayla ilgili adli ve tıbbi evraka, özellikle de tanık beyanları ile başvurunun yaralanmasına neden olan ateşli silah mermi çekirdeğinin sol çene altından girip alnın sağ tarafından vücudu terk etmiş olduğu yönündeki Adli Tıp Kurumu 2. İhtisas Kurulu raporuna dayanmıştır. Ağır Ceza Mahkemesi, başvurunun başına hedef gözetilerek ateş edildiği yönündeki bazı tanık beyanlarına ise bu kişilerin soruşturma aşamasında verdiği ifadeler ile kovuşturma aşamasında verdiği ifadeler arasındaki çelişkilere vurgu yaparak itibar etmemiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, olayın kaza olduğu yönünde beyanda bulunan kişilerin anlatımlarının daha samimi olduğunu ve birbiri içinde bütünlük arz ettiğini belirterek bu kişilerin beyanlarına itibar etmiştir. Ağır Ceza Mahkemesince yapılan bu değerlendirmelerin başvuru formu ve eklerindeki delillerle açıkça çeliştiği söylenemez. Başka bir deyişle Ağır Ceza Mahkemesi kararının somut olayda elde edilen delillerle açıkça çelişecek biçimde keyfi olarak verildiğinden söz edilemez. Dolayısıyla soruşturma ve kovuşturma kapsamında elde edilen delilleri ilk elden değerlendirme fırsatı bulan ve bu hususta Anayasa Mahkemesine göre daha elverişli bir konumda bulunan Ağır Ceza Mahkemesinin yaptığı bu değerlendirmelerden ayrılmayı gerektirecek ikna edici bir nedenin somut olayda bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır.

93. Bu durumda somut olayın -derece mahkemelerinin keyfi olmayan tespitine göre- kasten öldürmeye teşebbüs ile ilgili olmadığı anlaşılmaktadır. Keza başvuru konusu olayın polise mukavemet gösteren başvurunun etkisiz hâle getirilmesi amacıyla orantısız bir şekilde baş bölgesine doğru ateş edilmesiyle de ilgili olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı nedeniyle Polis Memuru M.Ü.nün cezasız kaldığı yönündeki iddia incelenirken başvurunun yaralanmasına neden olan olayda kullanılan tabancanın kasıtlı bir şekilde ateşlenmediği yönündeki derece mahkemelerinin tespiti esas alınmalıdır. Başka bir anlatımla suçun ağırlık derecesi ile verilen ceza arasında açık bir orantısızlığın bulunup bulunmadığı hususunun tabancanın başvuru ile polis memuru arasında yaşanan arbedede kazayla patladığı şeklindeki tespite göre değerlendirilmesi gerekir.

94. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu 5271 sayılı Kanun'un 231. maddesinde düzenlenmiştir. Sanık hakkında kurulan mahkûmiyet hükmünün hukuki bir sonuç doğurmamasını ifade eden ve doğurduğu sonuçlar itibarıyla karma bir özelliğe sahip bulunan hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu, denetim süresi içinde kasten yeni bir suçun işlenmemesi ve yükümlülüklerin uygun davranılması hâlinde geri bırakılan hükmün ortadan kaldırılarak kamu davasının aynı Kanun'un 223.

maddesi uyarınca düşürülmesi sonucunu doğurduğundan bu özelliğiyle sanık ile devlet arasındaki cezai nitelikteki ilişkiyi sona erdiren düşme nedenlerinden birisini oluşturmaktadır (*Tahir Canan*, § 30).

95. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması için yapılan yargılama sonucu hükmolunan cezanın iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası olması, sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması, suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı maddi zararın aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tamamen giderilmesi, mahkemece sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları gözönünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate ulaşılabilmektedir. Tüm bu koşulların bulunması hâlinde mahkemece hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilecek ve sanık beş yıl süreyle denetimli serbestlik tedbirine tabi tutulacaktır. Denetim süresi içinde sanığın kasten yeni bir suç işlememesi ve yükümlülüklere uygun davranması hâlinde açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak 5271 sayılı Kanun'un 223. maddesi uyarınca kamu davasının düşürülmesine karar verilecektir. Sanığın denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya yükümlülüklere aykırı davranması hâlinde ise mahkemece açıklanması geri bırakılan hüküm açıklanacaktır (*Tahir Canan*, § 31).

96. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının uygulanma koşullarından biri, suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi gerekliliğidir. Uğranılan zarar kavramı, Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından yalnızca maddi zararları kapsar nitelikte yorumlanmakta olup manevi zararların bu kapsamda değerlendirilemeyeceği, maddi zararın doğmadığı ya da maddi zarar doğmasına elverişli olmayan suçlar bakımından bu koşulun yerine getirilmesi koşulunun aranmayacağı vurgulanmaktadır (*Şenol Gürkan*, B. No: 2013/2438, 9/9/2015, § 109).

97. Somut olayda başvuruçunun yaralanmasına neden olan olay sonrasında Polis Memuru M.Ü. hakkında kamu davası açıldığı ve bu dava sonucunda Polis Memuru M.Ü.nün bilinçli taksirle yaralamaya sebebiyet verme suçundan 6 ay 20 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına ve söz konusu hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiği görülmektedir.

98. Bireylerin cezai sorumluluğuna ilişkin hukuki sorunların incelenmesi Anayasa Mahkemesinin görevleri arasında olmayıp konu derece mahkemelerinin takdirine bırakılmıştır. Yine bu bağlamda suçlu-suçsuz kararı vermek ya da daha hafif veya ağır ceza belirlemek de Anayasa Mahkemesinin görevinde bulunmamaktadır (*Tahir Canan*, § 35). Bununla birlikte suçun niteliği ile verilen ceza arasında bir orantısızlık bulunması hâlinde Anayasa Mahkemesinin -yaşam hakkının doğası gereği- bu gibi durumlara müdahale edebilmesi gerekir. Nitekim AİHM de suçun niteliğinin ve verilen cezaların ağırlığının yapılan müdahalenin orantılılığı bakımından dikkate alınması gereken unsurlar olduğunu birçok kararında belirtmiştir.

99. Somut olayda başvuruçunun polis memuru ile yaşadığı arbede sonucunda kazayla vurulduğu kanaatine varan Ağır Ceza Mahkemesi, bu durumu dikkate alarak Polis Memuru M.Ü.nün kasten öldürmeye teşebbüs suçu yerine taksirle yaralama suçundan cezalandırılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Ağır Ceza Mahkemesi; başvuruçunun bıçak çekme, yumruk atma ve küfür etme gibi davranışlar sergilediğine, polis memurunun ise bu tarz davranışlar sergileyen başvuruçuyu etkisiz hâle getirmeye çalıştığına vurgu yaparak cezanın belirlenmesinde alt sınırdan uygulama

yapılmasının hak ve nasafet kurallarına uygun olacağını değerlendirmiştir. Bununla birlikte Ağır Ceza Mahkemesi, Polis Memuru M.Ü.nün bilinçli taksirle hareket ettiğini ve yaşanan olay nedeniyle başvuru sahibinin sağ gözünün işlevini tamamen yitirdiğini dikkate alarak cezayı belli bir miktar artırmıştır. Mahkeme, daha sonra ise takdiri indirim nedenlerine dayanarak cezanın altıda biri oranında indirilmesine ve yasal şartları olduğu gerekçesiyle hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermiştir. Mahkeme hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verirken Polis Memuru M.Ü.nün daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûmiyetinin bulunmamasına, yeniden suç işlemeyeceği hususunda olumlu kanaat uyandırmasına ve mağdurun giderilmesi gereken bir zararının tespit edilememesine vurgu yapmıştır.

100. Başvuru konusu olayda, Ağır Ceza Mahkemesinin kasten öldürmeye teşebbüs suçundan değil bilinçli taksirle yaralama suçundan hüküm kurduğu özellikle belirtilmelidir. Yukarıda da belirtildiği üzere (bkz. §§ 88-92) Ağır Ceza Mahkemesinin somut olayda kullanılan tabancanın kazayla patladığı, bu nedenle olayda kastın değil taksirin bulunduğu yönündeki değerlendirmesinde açık bir keyfilik de bulunmamaktadır.

101. Buna göre somut olayda kasten öldürmeye teşebbüs suçunu işlediği tespit edilen bir kişi hakkında kurulan hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi bir durum söz konusu değildir. Başka bir anlatımla başvuru konusu olayda, kasten öldürmeye teşebbüs suçundan değil -tabancanın kazayla patlaması sonucu- bilinçli taksirle yaralama suçundan kurulan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiştir. Bu durumun suçun ağırlık derecesi ile verilen ceza arasında açık bir orantısızlığın bulunup bulunmadığının tespitinde dikkate alınması gereken bir husus olduğu muhakkaktır.

102. Somut olayda Ağır Ceza Mahkemesinin ceza miktarını belirlerken ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verirken başvuru sahibinin olay esnasında bıçak çekme, küfür etme ve yumruk atma gibi eylemlerinin bulunduğu özellikle vurgu yaptığı ve polis memurunun suç esnasındaki ve sonrasındaki davranışlarını gözönünde bulundurduğu anlaşılmaktadır.

103. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde Ağır Ceza Mahkemesinin tabancanın başvuru ile polis memuru arasında yaşanan arbedede kazayla patladığı şeklindeki tespitine göre belirlenen ceza ve beş yıllık denetim yaptırımının somut olayın koşulları bağlamında orantısız olduğunun söylenemeyeceği, Ağır Ceza Mahkemesince verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının somut olayda elde edilen kanıtlarla çelişecek biçimde ve açıkça hukuka aykırılık oluşturacak şekilde verildiğinden söz edilemeyeceği, bu sebeple somut olayda derece mahkemelerin takdirine saygı gösterilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Başvuru konusu olayda Ağır Ceza Mahkemesinin takdir yetkisini makul kabul edilebilecek ölçüde kullanarak Polis Memuru M.Ü.nün kusurunu ve cezai sorumluluğunu tespit ettiği değerlendirilmiştir. Keza hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına yapılan itirazı inceleyen Söke 2. Ağır Ceza Mahkemesi kararında da bariz bir takdir hatası ya da keyfilik bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

104. Anayasa Mahkemesinin soruşturmanın makul bir özen ve hızla yapılıp yapılmadığına ilişkin kararlarında sıklıkla vurguladığı üzere (bkz. § 86) yürütülecek soruşturmalarda makul bir hızla gerçekleştirilme ve özen gösterilme zorunluluğu zımnen mevcuttur. Soruşturmanın makul bir özen ve hızla yapılıp yapılmadığına ilişkin tespit başvuruya konu olayın kendi koşullarına, soruşturmadaki şüpheli veya sanık

sayısına, suçlamaların niteliğine, olayın karmaşıklık derecesine ve soruşturmanın ilerlemesine engel olan unsurlar ya da güçlüklerin bulunup bulunmadığına göre farklılık gösterebilecektir.

105. Başvurucunun 13/4/2010 tarihinde hayati tehlike geçirecek şekilde yaralanması üzerine resen başlayan soruşturma süreci, Söke 1. Ağır Ceza Mahkemesinin vermiş olduğu hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı yapılan itirazın Söke 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 8/7/2014 tarihli kararı ile reddedilmesiyle sona ermiştir. Yaklaşık 4 yıl 3 ayda kesinleşen soruşturma ve kovuşturma sürecinde birçok tanık beyanının alındığı, bunun yanı sıra olayın aydınlatılmasına yönelik MOBESE kayıtlarının araştırılması dâhil parmak izi incelemesi ve atış artığı analizi gibi birçok işlemin yapıldığı, bu kapsamda ayrıca başvurucunun yaralanmasına neden olan mermi çekirdeğinin vücuttaki seyirinin tespit edilmesi amacıyla Adli Tıp Kurumundan rapor alındığı, aynı yargılamada başvurucunun yaptığı eylemlerle ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin bulunup bulunmadığının açıklığa kavuşturulması için de Adli Tıp Kurumundan raporlar alındığı dikkate alındığında soruşturma ve kovuşturmanın makul kabul edilebilecek bir sürede tamamlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

106. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

C. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE
18/7/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
M.Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ